

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในช่วงพุทธศักราช ๒๕๓๐-๒๕๔๐ ด้วยการใช้นวัตกรรมในการวิจัย โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยเลือกผู้เชี่ยวชาญสาขาการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา ที่มีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

๑. สำเร็จการศึกษาทางสาขาการสอนภาษาไทยตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป
๒. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางการสอนภาษาไทย หรือการสอนวิธีสอนภาษาไทย หรือการนิเทศการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา ตั้งแต่ ๕ ปี ขึ้นไป
๓. เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการร่างหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
๔. มีผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตรหรือการสอนภาษาไทยเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ
๕. เป็นผู้ชำนาญพิเศษทางด้านภาษาไทย

ผู้วิจัยเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติดังกล่าวจำนวน ๑๐ ท่าน (ตั้งรายชื่อในภาคผนวก ก) แล้วติดต่อขอความร่วมมือในการเสนอรายชื่อ ผู้เชี่ยวชาญสาขาการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา คนอื่น ๆ ตามเกณฑ์ข้างต้น จำนวนท่านละประมาณ ๑๐ รายชื่อ ผู้วิจัยนำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการเสนอมาจัดเรียงลำดับตามความดีที่ได้รับ จากมากไปหาน้อยตามลำดับ จนได้รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประมาณ ๒๐ ท่าน แล้วติดต่อขอความร่วมมือในการวิจัย โดยผู้วิจัยทำหน้าที่ขอความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเข้าชี้แจงรายละเอียดด้วยตนเอง เกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย ประโยชน์ และวิธีการและขั้นตอนของการวิจัย ให้ผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวทราบทุกท่าน ซึ่ง

ได้รับความร่วมมือตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้จากผู้เชี่ยวชาญ ๒๐ ท่าน (ทั้งรายชื่อในภาคผนวก ก) จำแนกตามหน่วยงานได้ดังนี้

ตารางแสดงผู้เชี่ยวชาญสาขาการสนทนาภาษาไทย จำแนกตามหน่วยงาน

ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงาน	จำนวน
๑. มหาวิทยาลัยของรัฐ	๕
๒. วิทยาลัยเทคนิค	๑
๓. โรงเรียนมัธยมศึกษา	๒
๔. หน่วยศึกษานิเทศก์	๒
๕. ศูนย์พัฒนาหลักสูตร	๒
๖. ศูนย์พัฒนาหนังสือ	๒
๗. ข้าราชการบำนาญ	๒
รวม	๒๐

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. การศึกษารวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเทคนิคเคลฟาย จากตำรา วารสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือในการวิจัยตามเทคนิคเคลฟาย ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกระบวนการเป็นขั้นตอน ดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์รอบที่ ๑ ผู้วิจัยนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาในข้อ ก. มากำหนดกรอบ (Frame) ในการสัมภาษณ์ ซึ่งจะแบ่งเป็นแนวโน้มของหลักสูตร และของ

การเรียนการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในช่วงพุทธศักราช ๒๕๓๐ - ๒๕๔๐ โดยมีขอบเขตการสัมภาษณ์ ดังนี้

- ก) แนวโน้มของหลักสูตรภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- ๑) ลักษณะทั่วไปของหลักสูตรภาษาไทย
 - ๒) จุดประสงค์ของหลักสูตรภาษาไทย
 - ๓) โครงสร้างของหลักสูตรภาษาไทย
 - (ก) วิชาบังคับและวิชาเลือก
 - (ข) อัตราเวลาเรียน
 - ๔) เนื้อหาของหลักสูตรภาษาไทย
 - (ก) หลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหา
 - (ข) ขอบข่ายของเนื้อหา
 - (ค) การจัดลำดับของเนื้อหาในแต่ละระดับชั้น
- ข) แนวโน้มของการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- ๑) กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย
 - (ก) ลักษณะการเรียนการสอนภาษาไทย
 - (ข) วิธีสอนภาษาไทย
 - ๒) สื่อการสอนภาษาไทย
 - (ก) หนังสือเรียนภาษาไทย
 - (ข) สื่อการสอนอื่น ๆ
 - ๓) การประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย
 - (ก) จุดประสงค์ของการประเมินผล
 - (ข) วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล
 - (ค) เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล

จากกรอบที่ได้จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในช่วงพุทธศักราช ๒๕๓๐ - ๒๕๔๐ จำนวน ๑๔ ข้อ แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง ๒๐ ท่าน เพื่อขอความคิดเห็นตามกรอบดังกล่าว

๒. แบบสอบถามรอบที่ ๒ ผู้วิจัยรวบรวมความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ ความแบบสัมภาษณ์รอบที่ ๑ นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม แสดงความคิดเห็นโดยการให้นำหน้าข้อความ เป็นไปไ้ของข้อความแต่ละข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๕	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นไปไ้มากที่สุด
๔	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นไปไ้มาก
๓	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นไปไ้ปานกลาง
๒	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นไปไ้ค้่น้อย
๑	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นไปไ้ค้่น้อยที่สุด

๓. แบบสอบถามรอบที่ ๓ ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้รับจากแบบสอบถามรอบที่ ๒ มาคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของข้อความแต่ละข้อ เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับใหม่ที่ใช้ข้อความเดิม โดยเพิ่มตำแหน่งของค่ามัธยฐาน ช่วงของพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญคนนั้น ๆ ตอบ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทบทวนความคิดเห็นของตน แล้วตอบกลับมาอีกครั้งหนึ่ง

ในการตอบแบบสอบถามรอบนี้ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะทราบว่าตนมีความคิดเห็น เหมือนหรือแตกต่างไปจากผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ๆ อย่างไร หากทบทวนความคิดเห็นของตนแล้ว ยังแตกต่างจากของคนอื่น ๆ อยู่ ก็ให้เหตุผลประกอบการยืนยันคำตอบเดิมของตน ที่อยู่นอก พิสัยระหว่างควอไทล์ในข้อนั้น ๆ ซึ่งผู้วิจัยจะนำความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในรอบนี้ มาสรุป เป็นแนวโน้มของหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในช่วง พุทธศักราช ๒๕๓๐ - ๒๕๔๐ ต่อไป แต่ก็จะศึกษาถึงความคิดเห็นส่วนที่ไม่สอดคล้องกันด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ด้วยตนเอง โดยในรอบที่ ๑ ใช้วิธีบันทึก เทปคำให้สัมภาษณ์ ส่วนในรอบที่ ๒ และ ๓ ใช้วิธีบันทึกลงในแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสอดคล้องกันของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

โดยคำนวณหา ค่ามัธยฐาน ฐานนิยม (Mode) ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของความคิดเห็นแต่ละข้อ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

๑. ค่ามัธยฐาน ค่ามัธยฐานที่คำนวณได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

ค่ามัธยฐาน ๔.๕๐ ขึ้นไป	หมายถึง	ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เป็นไปไ้มากที่สุด
ค่ามัธยฐาน ๓.๕๐-๔.๔๙	หมายถึง	ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เป็นไปไ้มาก
ค่ามัธยฐาน ๒.๕๐-๓.๔๙	หมายถึง	ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เป็นไปไ้ปานกลาง
ค่ามัธยฐาน ๑.๕๐-๒.๔๙	หมายถึง	ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เป็นไปไ้คนอย
ค่ามัธยฐาน ต่ำกว่า ๑.๕๐	หมายถึง	ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เป็นไปไ้คนอยที่สุด

๒. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความใด มีค่าเท่ากับหรือน้อยกว่า ๑.๕๐ หมายถึง ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน แต่ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า ๑.๕๐ หมายถึง ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน

๓. ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม คำนวณเพื่อสนับสนุนความสอดคล้องกันของความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยถ้าข้อความใดมีค่านี้ไม่เกิน ๑.๐๐ หมายถึง ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. มัธยฐาน สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่ามัธยฐานของข้อความแต่ละข้อ คือ

$$Mdn = 1 + \frac{\left(\frac{N}{2} - F_b\right)}{f_r} i$$

(J.P. Guilford and Benjamin

Fruchter

๑๙๗๑: ๖๐)

Mdn คือ มัชยฐาน

i คือ ชีตจำกักลางที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่มีมัชยฐานตกอยู่

 F_b คือ ความถี่สะสมทั้งหมดของชั้นคะแนนที่อยู่ต่ำกว่าชั้นที่มีมัชยฐาน f_r คือ ความถี่ของชั้นคะแนนที่มีมัชยฐานตกอยู่

i คือ อันตรภาคชั้น

N คือ จำนวนความถี่ทั้งหมด

๒. หิสัยระหว่างควอไทล์ สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่าหิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความแต่ละข้อ คือ

$$\text{หิสัยระหว่างควอไทล์} = Q_3 - Q_1$$

สูตรการคำนวณหาค่าควอไทล์ (Q) ใช้เช่นเดียวกับสูตรการหาค่ามัชยฐาน โดยแทนค่าดังนี้

$$Q_3 = 1 + \frac{\left(\frac{3N}{4} - F_b\right)}{f_r} i$$

$$Q_1 = 1 + \frac{\left(\frac{N}{4} - F_b\right)}{f_r} i$$

(J.P. Guilford and

Benjamin Fruchter

๑๙๗๑: ๕๐)

๓. ฐานนิยม สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่าฐานนิยมของข้อความแต่ละข้อ คือ

$$\text{ฐานนิยม} = L_{mo} + \left(\frac{d_1}{d_1 + d_2}\right) (w) \quad (\text{Bernard Ostle } ๑๙๗๕: ๕๕)$$

 L_{mo} คือ ชีตจำกักลางของชั้นคะแนนที่มีค่าฐานนิยม

คือ ผลต่างระหว่างความถี่ของชั้นที่มีค่าฐานนิยม กับความถี่ของชั้นที่มีคะแนนน้อยซึ่งอยู่ติดกับชั้นที่มีฐานนิยมอยู่

- d_2 คือ ผลต่างระหว่างความถี่ของชั้นที่มีค่าฐานนิยมน กับความถี่ของชั้นที่มี
คะแนนมากซึ่งอยู่ติดกับชั้นที่มีฐานนิยมอยู่
- w คือ อัตรภาคชั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย